

CittaSlow Magasin

December 2019

CittaSlow: 264 byer i 30 lande!

Trafikplaner i byen

Saltbad nu med fjordudsigt

Ti MFK-unge besøgte Orvieto

Byudvikling på årsmødet

Vi ønsker os bl.a. ...

"All Inclusive..."

Vi bor i en by i en kommune med mange muligheder for fremdrift og udvikling. Vi holder en god tone i debatter og meningsudvekslinger - også når vi ikke er helt enige. Derfor ser vi frem til den kommende proces og samarbejdet om byens udvikling i "Med byerne Forrest"-projektet.

Naturligvis skal forventningerne afstemmes i forhold til økonomi og tidshorisont. Ikke alt kan gennemføres på kort tid. Men kan der tegnes et realistisk udviklingsperspektiv, er det indsatsen værd og styrker tilliden til byens fremtid.

En god start

Det er vigtigt, at formål og rammer for projektet står klart fra starten. Ellers bruges alt for meget energi på ting, man ikke kan blive enige om. Og der skal tages beslutninger for at sikre fremdrift. Kompromisser er nødvendige. Det viser en *dugfrisk rapport fra Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen* med evalueringer af en række byfornyelsesprojekter over hele landet.

Samskabelse og inddragelse er en forudsætning for succes. De forskellige interesserer må gå i åben dialog, ellers bliver det vanskeligt at sikre en bred opbakning til projektet.

At få det til at ske er ikke kun et ansvar for det kommende §17.stk 4 udvalg, hvor der sidder repræsentanter fra byråd, forvaltning, foreninger og borgere. Det er også et generelt borgersvar at involvere sig i sagen. Projektet handler om hele byen!

Vækst i tilflyttere

"Med byerne Forrest"-projektet vil berøre mange forhold. I CittaSlow Mariager mener vi, at der også skal medtænkes en strategi for bosætning og tiltrækning af især børnefamilier.

Hvis der ikke kommer vækst i antal børn i byen, kan det gå ud over vores skole - og det er et alvorligt problem.

Børnefamilierne findes! I både Aalborg, Randers og især Aarhus er boligpriserne stigende. Der bygges rigtig mange små lejligheder i etagebyggeri, der ikke egner sig til to voksne med to børn.

Det er bl.a. derfor, at ca. 19.000 borgere årligt friflytter Aarhus Kommune. 77% er unge familier, der ønsker hus, have, trygge miljøer, frisk luft og natur. De fleste flytter til Skanderborg, Silkeborg, Syddjurs, Favrskov og Odder. Men mange kunne ligeså godt flytte til Mariagerfjord. Afstand betyder noget, men er ikke altid afgørende, bl.a. fordi flere og flere får hjemmearbejdsplads.

Stærk markedsføring ønskes

Det er herligt, at vi nu kan igangsætte et arbejde med at forandre byen, som vi gerne ser den. Men vi skal også tænke på ønsker og behov hos potentielle tilflyttere.

CittaSlow mener, at vi skal op i et højere gear mht. at markedsføre byen og kommunen udenfor kommunegrænsen! Lokalavisen er ikke nok, når andre kommuner annoncerer massivt i de større byer. Det koster, men det koster også tabte skattekrøner at lade være.

■ Når de mange boligsøgende søger og sammenligner huspriser fra konkurrerende kommuner, så skal de helst finde de bedste og prisrigtigste tilbud hos os med *All Inclusive*: Gode børnehaver og skoler, bæredygtighed, masser af foreningsliv, fjord- og kyst, skov og naturherheder, et rigt kulturliv - og engagerede borgere, som bliver deres gode naboer!

CPS

Nyt i Mariager Rosenhave 2020

Roserne er nu gået i vinterhi. Efter en fin sommer var det våde efterår lidt af en prøvelse for nogle af planterne. Bed nr. 3, "Fantasiroserne" kunne ikke leve op til havens standard og klimaet og er nu tilplantet med roser skabt af den internationale kendte forædler Rosa Eskelund. Hun har selv designet bedet med 12 af sine fineste roser og doneret dem til rosenhaven.

En enkelt rose er specielt dedikeret til haven og navngives først ved en 'rosendåb' i juni-juli 2020. En nyhed, der vil blive omtalt i alverdens havetidsskrifter og markedsføres globalt - og dermed gøre rosenhaven endnu mere kendt internationalt.

I 2021 afgøres det, om haven får rosenverdenens nemmeste pris: "Award of Garden Excellence".

Rosenhaven har modtaget ønsker om en rollator- og kørestolsvenlig belægning. Der planlægges derfor en belægning på nogle gangarealer med perleral og stenmel - forhåbentlig kan det være på plads inden sæsonstart.

Rosenhaven har også i 2018-2019 haft et imponerende besøg af gæster fra både indog udland. Ryget om det spændende Rosarium er – ikke mindst efter både dronningebesøg og sidste sommers RosenConvent – kommet vidt omkring, og gæsterne er såvel rosennørder som ganske almindelige dagsturister. Præcist hvor mange er svært at sige, men det er på den gode side af de 50.000.

Guidede ture i Rosenhaven er der fortsat en stor efterspørgsel på, ligesom vi stadig leder med lys og lygte efter en roseninteresseret, der kan aflaste vores lokale rosen-specialist, Eskild Skau, i ny og næ.

Der bliver også arrangementer i haven i 2020 - følg med i medierne.

/ES

CittaSlow: 1999-2019

CittaSlow foreningen Mariagerfjord blev etableret i 2013 med Mariager som hovedby. På verdensplan har bevægelsen 20 års jubilæum. En anledning til at genopfriske konceptet!

Hvad er CittaSlow?

Et verdensomspændende netværk af 264 byer/kommuner i 30 lande over hele verden. Der kommer løbende nye til.

Hvornår og hvorfor?

CittaSlow blev etableret den 15. oktober 1999 i Orvieto (Italien). Initiativtageren var borgmesteren i Greve, Paolo Santini, der kaldte til kamp mod fastfood = McDonald og til forsvar for de gode lokale råvarer - vin, oliven, grøntsager, kød m.m. Modstanden bredte sig. Det betød bl.a., at McDonald i mange år fik forbud mod at etablere fastfood-restaurenter i Italien. Da de endelig fik lov, var det med begrænsninger og et absolut krav om kun at bruge lokale råvarer!

Siden 1999 har CittaSlow bevægelsen udviklet mange nye fokus- og indsatsområder. Et par eksempler:

Byudvikling med afsæt i kulturarv - også i Mariager

Fremtidig byudvikling er nødvendig, og bæredygtighed er det overordnede nøgleord i overalt i CittaSlow-konceptet. I Mariager betyder det, at der skal tages afsæt i det særlige, de stedsspecifikke kvaliteter og fortællinger, der kendetegner og dermed adskiller byen fra andre.

Det er bl.a. byens kulturarv, vores historiske arkitektur, den enestående beliggenhed omgivet af skov og fjord, den fine balance mellem midtby og villabakker, klosterhistorien, Høhøj, Alstrup Krat m.m. Dermed kan vi også fastholde og fremme byens potentiale i forhold til handel-, turist-, kultur og ny bosætning.

Andre fokusområder

I **landbrug og fødevarer** arbejder CittaSlow-netværket og partnere i mange lande med udvikling af landbrugsteknikker, der både kan styrke erhvervet, kvaliteten af lokale fødevarer og samtidig opretholde en god balance ift. naturen.

I **turismesektoren** ser vi en voksende protest mod den **maseturisme**, der truer med at ødelægge bolig-, butiks- og infrastruktur for borgere i både store byer som Venedig, Firenze, Berlin og Rom - og i tusindvis af mindre byer i Europa, som er genstand for spekulative ejendomsopkøb.

CittaSlow siger **nej til turboladet turisme**, der ødelægger identiteten i turistområderne, og **ja** til ansvarlig turisme, der profilerer områdets særlige kvaliteter.

Cittaslow er også i gang med et program om **uddannelse og udveksling** mellem skoler og lærere over hele verden.

Et nyt initiativ handler om **støtte til iværksætteri og unge**, der vil etablere virksomhed.

Et andet handler om at sætte fokus på **lokalt håndværk** som en vigtig nøgle til udvikling og innovation. Tanken er at skabe en global pulje af specialiserede fagfolk, der kan byde ind med de bedste løsninger til realisering af de projekter – fx restaureringer – i Europa og resten af verden, som kræver dybtgående håndværksmæssig erfaring og viden.

Se mere på www.cittaslow.org/projects

Mariager og Mariagerfjord Kommune er gennem CittaSlow-netværket direkte forbundet med 264 byer over hele verden.

Vi skal forstå at bruge dette netværk meget bedre. Til at styrke byerne og kommunen i kampen om at tiltrække nye borgere, turister, handel og erhverv.

Forsidefoto er fra Cittaslowbyer i forskellige lande.

Lande/antal Cittaslowbyer: Australien 3 • Belgien 7 • Canada 4 • Columbia 1 • Danmark 2 • England 5 • Finland 1 • Frankrig 10 • Holland 11 • Irland 1 • Island 1 • Italien 84 • Japan 2 • Kina 12 • New Zealand 1 • Norge 2 • Polen 31 • Portugal 4 • Rusland 1 • Spanien 9 • Sverige 1 • Syd Afrika 1 • Sydkorea 16 • Taiwan 4 • Tyrkiet 17 • Tyskland 21 • Ungarn 1 • USA 2 • Østrig 3.

Et par skridt på vejen ...

Møde mellem Trafikgruppen i Mariager og Mariagerfjord Kommune afdækkede fokusområder i byen.

Det konkrete afsæt for mødet i december 2018 var gentagne udfordringer med tung trafik i byens gamle gader, men kom også til at handle om andre forhold.

Fra MFK deltog Allan Aksel Jensen og Anders Lynge Haagensen, Park og Trafik. Det var et konstruktivt møde, hvor mange trafikudfordringer blev vendt og diskuteret.

Efterfølgende er der i januar 2019 udarbejdet et *Baggrundsnotat til trafikhandlingsplan 2019 i MFK*. Mange af udfordringerne er her optaget til nærmere/kommende undersøgelse - og det er jo altid en start!

I maj 2019 blev den endelige *Trafikhandlingsplan 2019 MFK* vedtaget i byrådet, og ikke alle udfordringerne er indføjet i denne plan. Trafikgruppen har dog tænkt sig at forfølge sagen også i det kommende samarbejde med MFK om byudviklingen i Mariager.

Ønsker

I Baggrundsnotatet til trafikhandlingsplan 2019 er disse ønsker noteret:

Trafiktavler i Østergade med angivelse af maksimal køretøjshøjde for at begrænse mængden af store køretøjer og skåne den gamle lindeport.

På Fjordgade og Hadsundvej ønskes fartdæmpende foranstaltninger fra byzonetavlens mod nordøst til Klovbakken. Der planlægges trafiktælling på strækningen. På Fuglsangsgade og generelt i midtbyen handler det om begrænsning af tung trafik i brostensområdet, da vejene er smalle og ikke bygget til store køretøjer. Tilsvarende er der ønske om en generel hastighedsbegrænsning 40 km/t og hastighedsdæmpende foranstaltninger. Endelig er der ønske om tiltag på skolevej til sikring af Houvej, og der planlægges trafiktælling på strækningen i åbent land.

Gennemføres

Gennemføres i 2019:

- Hastighedszone på 40 km/t i bykernen. Borgerønske, kr. 40.000.
- Ensretning af Hjulhusvej mod øst i første omgang som forsøg. Skolevejsundersøgelse, kr. 250.000.

Forventes gennemført efter 2020

- Cykelsti på Gl. Hobrovej mellem Fjordgade og Frikirken alt. (2 minus 1 vej). Borgerønske, kr. 6.650.000.

Nåh ja.. Omfartsvejen var også med i trafikplanen, men den hviler lige lidt!

Trafikgruppen er nedsat under Cittaslow og består af Alice Lykke Nielsen-Kudsk, Kurt Andersen, Jan Ringsmose, Elly Hjort Ranch, Halfdan Schmidt, Erik Kirkegaard Mikkelsen og Claus Pico Stæhr.

Guiderne udfører en fantastisk indsats for at give byens gæster en spændende oplevelse og indsigt i byens historie og seværdigheder. Vi skal heller ikke undervurdere, at indsatsen også kan give inspiration til at flytte til byen.

Vi mangler flere guider - start med et Guidekursus

I foråret gennemførte CittaSlows Guideforening sammen med LOF en studiekreds på Mariagers historie. Et af formålene var klæde de nuværende guider endnu bedre på, et andet at inspirere flere lokale borgere til at blive guider. Studiekredsen blev en mega succes med over 80 deltagere, men desværre resulterede det kun i et par nye guider. Det overvejes at lave en ny studiekreds på foråret 2020.

MS

Har du lyst til at blive guide i Mariager eller i Rosenhaven, så kontakt VisitMariagerfjord, Mikkel Skovsbo, på mail mskov@mariagerfjord.dk eller tlf. 27 61 26 70.

VOKSENDE EFTERSPØRGSEL PÅ GUIDEDE TURE – OG GUIDER!

2019 sæsonen har budt på ca. 60 guidede ture i Mariager by, kirke, kloster, Dania, Rosenhaven mm. Efterspørgslen efter guidede turistoplevelser er generelt stigende i disse år, og i alt har ca. 2.000 i det forgangne år lyttet til de bare syv guiders fortællinger. Det er stadig lidt for få guider, men takket være deres enestående engagement og flexibilitet er det lykkedes at gennemføre alle bookede ture samt 9 åbne ture. Der er allerede her ultimo november forudbestilt mere end 10 ture i kommende sæson.

Foto: VisitMariagerfjord

Gift i Mariager

Den 24. maj blev Det Gl. Rådhus indviet af borgmester Mogens Jespersen suppleret med taler af ELRO-fondens formand Steen Thomsen og Erik Kirkegaard Mikkelsen. Og apropos 'lastbiler på de toppede brosten': Netop som borgmesteren påbegyndte sin tale, rullede en lastbil tungt og støjende ned forbi rådhuset, så han til

stor morskab blandt de mange fremmødte måtte holde en pause.

Projektet er gjort muligt med støtte fra ELRO-fonden, og drivkræfterne bag projektet, Erik Kirkegaard Mikkelsen, Leif Høgh og CittaSlow, kan med god grund være stolte af resultatet.

Siden august er der gennemført mange vieler, og der er allerede påent fyldt op i kalenderen i 2020.

Busterminalen er **klam!**

Når vi nu havde tre unge fra byen i tale, benyttede vi muligheden for at høre om unges ønsker til byen:

- Beachvolley og liggestole foran saltcentret, som der var en sommer.
- Et ungecittaslowråd der mødes selv og bringer ting videre til det "store" råd
- Et sted hvor man kan sidder og se ud over byen.
- Nogle aktiviteter på kælkebakken året rundt fx rutchebane, sæbebane
- Et indendørs mødested til unge fx klub om sommeren.
- Flere fritidsjob til unge kunne være rart.
- Det kunne være fedt at have et sted, hvor man kan makke med sin scooter sammen med andre.
- En renoveret skole - den trænger virkelig.
- Flere arrangementer for unge
- Kommunen eller skolen kunne godt lave et tema om genanvendelse og sorteringsfor børn og unge.
- Vores busterminal er klam og ikke en god velkomst til gæster. Den burde renoveres.

40 GRADER NU MED FJORDUDSIGT

Mariager Saltcenter opfører i løbet af foråret 2020 et nyt spabad, hvor den unikke placering på Mariager Havn bliver en del af oplevelsen. Bygningen opføres, så man kan bade i det 40 gr. varme, saltmættede vand og samtidig kigge ud over fjorden.

Det opføres i en hytte tilsvarende den eksisterende sydehytte dog med et glasparti mod nord som giver et panorama view ud over Danmarks smukkeste fjord. Dette bevarer det æstetiske og arkitektoniske udtryk, Saltcenteret har i dag.

Det nuværende bad, som ligger i centrum af centeret, er 21 år gammelt og er efterhånden så slidt, at der bliver brugt betydelige summer på at holde det kørende. I stedet for at opføre et nyt bad på samme placering ønsker vi at invitere naturen indenfor som en stor del af badoplevelsen. Opførelsen af badet er støttet af Mariagerfjord Kommune, Sparekassen Hobro Fonden, LAG Himmerland og Elro Fonden. Byggeriet går i gang i januar og åbner inden sommerhøjsæsonen i 2020.

CH

Vi ser på Mariager på en ny måde

Vi har talt med tre af de i alt 10 unge fra Mariagerfjord Kommune, som havde valgt at tilbringe en meget anderes uge af deres sommerferie i år. De pakkede nemlig kufferten, og rejste til Cittaslowbyen Orvieto midt i Italien.

Vi spurgte ind til oplevelsen med den sædvanlig forventning til svar, som ville omhandle sol, sjov og de festlige oplevelser der hører med, når man sender unge mennesker sydpå. Men hurtigt tegnede der sig et helt andet billede, og denne artikel kommer til at handle om det syn, de efterfølgende fik på deres egen by og Cittaslow.

Udvekslingen er et flerårigt samarbejde mellem Cittaslow Orvieto, Associazione Genitori Orvieto (Forældresammenslut-

ningen i Orvieto), Cittaslow Mariagerfjord, Kultur & Fritid og Mariagerfjord Ungdomsskole.

De unge boede hos hinanden og ikke som tidligere på en skole eller lign. Derfor blev denne tur også noget helt særligt. Således byttede 20 unge i juli måned deres familier ud med en ny. Ti unge fra Mariagerfjord Kommune flyttede ind hos deres italienske værtsfamilier i Cittaslow-byen Orvieto. En uge senere kunne de unge italieneres opleve dansk familieliv.

Mødet med Italien

Tid er ikke kun noget med "at komme til tiden" eller "at kunne klokken". I Italien bruges tid til vigtige ting, og der er meget der er vigtigere end tiden. Katrine fortæller: "Det var svært at vænne sig til, at de ikke går så meget op i tiden, som vi gør i Danmark" - eller som de unge lærte at se det; at det krævede mere tid, fordi det var vigtigt og ikke muligt bare at skynde sig videre, bare fordi en plan dikterede det.

Pludselig gav begrebet "slowliving" mening. Det med at fordybe sig og være til stede.

Katrine fortæller endvidere: "Orvieto er en flot historisk by med en spændende historie. Når man bliver begejstret og opslugt og får lyst at stille spørgsmål, så tager det ofte længere tid end forventet, og det er vel egentlig en god pointe. Selvfølgelig skal man kunne regne med hinanden!"

De unge fra Mariagerfjord Kommune boede hos italienske familier, hvor man spiser kage til morgenmad, og ikke selv skulle bære deres tallerken ud fra bordet! De fandt til deres overraskelse ud af, at når de af højflighed skubbede stolen ind under bordet efter måltidet blev det tolket som om de ikke kunne lide maden. På den måde lærte de at gæstfrihed og højflighed har mange forskellige udtryk.

At se på sig selv udefra

De unge var alle utrolig enige om, at de

kommer fra et ganske særligt sted, men de har lidt svært ved at sætte ord på, hvad det præcist er, der gør Mariager og omegnen til et godt sted at vokse op.

Magnus siger: Når engang jeg skal have familie, kunne jeg godt se mig selv flytte tilbage til Mariager. Vi er vokset op i en by, hvor alle kender alle. Det er rart. Magnus tilføjer, at her er pænt, ikke særlig trafikret og der er mange forskellige idrætsaktiviteter for unge.

Cittaslow er fremtiden

I år fylder Cittaslow bevægelsen 20 år. Den startede som en reaktion mod fastfood i den lille by Greve i Italien, men i dag er Cittaslow med flere end 270 byer over hele verden et omspændende og voksende budskab om slowliving og bæredygtighed i bred forstand.

De unge kan godt se at Cittaslow passer godt til byen, og området de bor i.

Magnus siger: "Når man siger Cittaslow, er det første vi kommer til at tænke på – bæredygtighed. Vi tænker mest på noget med at passe på det, vi har, og at sætte pris på det."

I Italien lærte vi, at det handler om en stabil og rolig udvikling i byen og om at bevare fx historiske bygninger. I Orvieto er historien bevaret, og det moderne flettet ind i byen på en god måde. Det ser vi også i Mariager, hvor vi har en gammel bymidte og nye villakvarterer."

Og Mille giver udtryk for: "Der er mange, der ikke ved, hvad cittaslow er. Vi tror det ville interessere flere unge, hvis de vidste

mere. Specielt nu hvor klimaet er på dagsordenen. Vi vil gerne gøre noget ved klimaforandringerne."

Klima, nærhed og venskaber

Der er ingen tvivl om, at de unge har en forståelse for at passe på miljøet, men det kan være svært at se sin egen rolle, men Katrine kommenterer: "Når man ser på Mariager og os selv udefra, kan vi godt høre, se og mærke at vi tænker mere over "don't kill the nature." Jeg sætter mere pris på, at vi har rent drikkevand og ikke skal købe vand på flasker. Vi kan bade uden at tænke på om fjorden er forurennet."

Katrine Bay Møller lagde mærke til, hvor stor forskel der er på, hvordan unge ser på klimaet. I Italien vidste de ikke så meget. "Jeg mærkede, at vi faktisk taler meget om klimaforandringerne i Danmark, og at vi gør meget for ændre det."

Mille Jørgensen: "Vi gik fra sted til sted i Italien, og vi oplevede Italien helt tæt på. Vi fik snakket meget sammen på de lange

gåture, og det var rart. Jeg tænker, det er rigtig "Cittaslow-agtigt" - modsat at køre i bus eller biler.

Danmark er langt i forhold til miljøpolitik og klimavenlige indsatser, når vi sammenligner os med fx Italien, og vi fornemmer, at den refleksion har forstærket de unges lyst til ikke bare at tænke, men også at gøre noget i fremtiden."

Magnus Jørgensen: "Når jeg skal sige, hvad der betyder mest for mig efter denne udveksling, er det venskaberne. Jeg sætter pris på alle de nye unge mennesker, jeg har lært at kende. Jeg tror, det er for livet, vi holder i hvert fald kontakt, og at vi snakker allerede om at vi skal ses igen."

De slutter af med en fælles betragtning: "Efter besøget i Orvieto ser vi på Mariager på en ny måde. Vi har opdaget, hvor trygt her egentlig er, og hvordan de to byer har mange ting til fælles."

Tak til Magnus Jørgensen, Mille Jørgensen og Katrine Bay Møller fra Mariager.

MBV

Magnus Jørgensen

Mille Jørgensen

Katrine Bay Møller

Hvad har andre gjort?

Der var fuldt hus i Sparekassen Vendsyssels mødelokaler til CittaSlows årsmøde den 30. september. Mødets indledende tema, "Hvor skal vi hen?", fik både syn for sagen, inspiration og eftertænksomhed gennem et oplæg fra Kira Maria Svankjær, arkitekt og seniorrådgiver hos BARK Rådgivning.

Faaborg, Svendborg, Frederiksværk, Løgstør, Aabenraa, Aabybro, Varde, Haderslev, Hobro, Sønderborg, Struer...

Nogle få eksempler på byer, der med støtte fra Realdania har gang i projekter med fokus på at genskabe liv og aktivitet i bymidten. Ofte med manglende sammenhæng og dynamik mellem bymidte og havn som en særlig udfordring.

Det gælder også Assens på Fyn, som Kira havde valgt som hovedeksempel på byudvikling.

Assens Kommune har vedtaget en strategisk-fysisk byudviklingsplan, der nu er i realisering. Men en plan er ikke nok. Kira Maria Svankjær betonede, at en forudsætning for succes er, at borgerne i byen aktivt tager ejerskab til planen.

Lighederne mellem Assens og Mariager er slående. Begge byer er omgivet af grønne bælter. Herefter velordnede og grønne villaområder og derefter bymidten med de gamle huse og brostandbelagte gader, der så at sige slutter før havnen, hvor byrummet oploses!

Hvor skal juletræet stå?

I byernes midte findes mange forskellige typer af byrum - torve, pladser, gårdsmiljøer

og opholdszoner, men det er uklart hvor byens vigtigste byrum findes. Der mangler ofte et byrumshierarki og en sammenhæng i hele byen.

Derfor er det overordnede greb i Assens som i mange andre byer også at styrke sammenhængen og trafiklinjerne mellem havn og bymidte og videre ind i byens gader og pladser.

Men som det fremgår af de næste sider, er der mange indfaldsvinkler til byudvikling og fokusområder i Mariager.

Det var ikke tanken, at Kira Maria Svankjær skulle levere konkrete forslag til den kommende Med byerne Forrest-proces, men udelukkende give eksempler fra

projekter, hun selv har deltaget i og på den måde give inspiration til den efterfølgende debat.

En mødedeltager spurgte afslutningsvist om, hvorvidt energien og engagementet i Assens havde holdt hele vejen igennem. Svaret lød 'både-og'... I starten var der meget stort engagement fra borgerne, men efterhånden som planerne blev vedtaget i byrådet og sendt til realisering, faldt – ikke interessen – men den aktive borgerdeltagelse i projektmøderne noget. Det er derfor vigtigt at indtænke borgerinddragelsen hele vejen, kunne Kira Maria Svankjær konkludere.

CPS

START MED AT SPØRGE JER SELV

- **HVAD ER DET DER GØR MARIAGER TIL NOGET GANSKE SÆRLIGT? OG SPØRG IGEN**
- **HVILKEN ROLLE SKAL BYEN GERNE SPILLE I FREMTIDEN (BOSÆTNINGSBY, TURISTBY, ERHVERVSBY)?**
- **HVAD VIL VI GERNE BEVARE/FORANDRE?**

1. ASSENS (Fyn)

– en fin ankomst som ender ‘blindt’ ved havnen

Ankommer man til Assens af Odensevej møder man først byens "grønne kant" Bag den "grønne bymur" breder boligbyens parcelhusetæppe sig i 1-2 etager

Som man nærmer sig bymidten bliver bebyggelsen stadig tættere, til man når Østergades intime byrum med små byhuse, der ligger skulder mod skulder

Østergade ender "blindt" ved havnen, hvor byrummet oploses

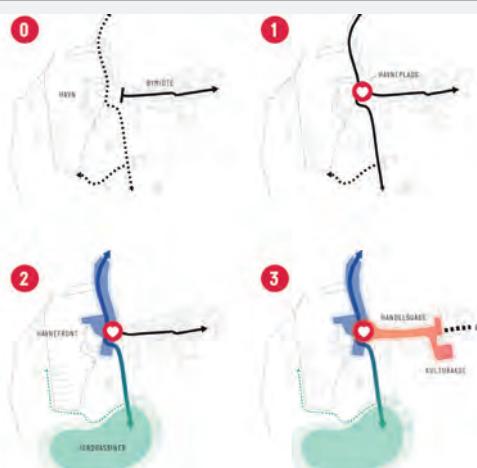
2. INDSATSOMRÅDER

- Styrk synergien – skab sammenhænge
- Flyt og sammentænk funktioner
- Opmærksomhed på den historiske og kulturelle Købstad
- Øg den oplevelsesmæssige værdi
- Skab større mangfoldighed i boligtilbud
- Udvikl den basale infrastruktur
- Brug midlertidighed som mental byudvikling

3. VI VENDER BYEN MOD VANDET

- Styrk forbindelsen mel. by og havn m. ny havneplads og Multitek
- Omdan den nordlige del af haven med boliger, havnerelaterede butikker, promenade mm
- Åben Plums købmændsgård og sæt den gule trælade i spil.
- Skab et vildt og aktivitet landskab v. jordbassin og Assens Arena m feriehuse, badehotel, sørbad, grønne og blå støttepunkter

Fire trin i byudvikling i Assens

Fig. 1. Den overordnede udfordring:
At få hele byen til at hænge sammen.
Mange ligheder med Mariager.

Fig. 2. Hovedindsatsområderne
herunder også større mangfoldighed i
boligtilbud.

Fig. 3. Resultatet bliver en by og en
havn, der hænger sammen.

Fig. 4. Havnen i Assens ændrer karakter
og får en række nye aktiviteter og tilbud
der også giver flow tilbage i byens
handelsgader.

4. DEN BYNÆRE HAVN

- En ny havnepladsen kobler bymidte og havn
- Multiteket skaber et nyt samlingssted mellem bymidte og havn
- Nye, attraktive boliger skaber nye boligtyper
- Hotel/serviced apartments giver nye overnatningsmuligheder
- Promenaden skaber adgang til vandet langs hele havnen og videre ind i de grønne områder, der omgiver havnen

BYUDVIKLING – DEBAT OG IDEER

Efter Kira Maria Svankjærs oplæg gik deltagerne ud i seks grupper med hver sit tema: Havnen & Byen, Byens pladser, Byens historie & natur, Mariager – Grøn by og Mariager børn- og ungeby.

Hver gruppe markerede afsluttende de forslag, som havde højest prioritet. Og der var både jordnære forslag og dristige visioner.

Naturligt fokus på mulighederne for at gøre havn, Fjordgade og Fruensgaardsplads til en sammenhængende helhed fx med en langbro formet som en stor bue over Fjordgade og ny bebyggelse på XL-grunden!

Hastighedsreguleringer på Fjordgade blev prioriteret: At åbne op fra Brugsen ned til havnen med brolægning og chikaner på vejen og en 30 km zone. Desuden forskønnelse/renovering af havnefronten med plads til forskellige miljøer med vægt på ny kvalitet i bevarelse og oplevelse omkring havn og by.

I anden sammenhæng var der også tanker om måske at udarbejde en ny lokalplan for havneudstykningen mellem campingpladsen og Saltcenteret med enkeltparceller i stedet for 'byggefelter', der tilsyneladende ikke er salgbare i den form.

Visualisering: Leif Høgh

HAVNEN & BYEN

Trafikgruppen drøftede bl.a. et interessant udkast fra Johannes Rønne Nordentoft, Mariager, med forslag til regulering af Fjordgade med to kørebaner og ændring af svingbaner til midterrabat. Desuden foranstaltninger som tilgodeser bløde trafikanter på Fjordgade. Generel hastighedsbegrensning og hastighedsdæmpning i hele midtbyen, 30-40 km/t. Bl.a. gennem en reflekteret anvendelse af brolægningen i byen.

Visualisering: Johannes Rønne Nordentoft

Vægten var lagt på at skabe en tydelig visuel markering - wayfinding - af sammenhænge og forbindelser mellem Rosenhaven, Egepladsen, Torvet, Løvetorvet, Fruensgaard og havnen. Også med markering af gårdmiljøer og bystier. Der var også tanker om ferieboliger på havnen mellem Saltcenter og Campingplads. Evt. flytning af busplads til Fruensgaard.

BYENS PLADSER

BYUDVIKLING – DEBAT OG IDÉER

... måske en svævebane fra havnekiosken til Sødisbakketårnet ...

Et stort emne og der kom mange idéer bl.a. videoklip af byens historie og byens gamle huse med guide og 'gæst' på gaderne, produktion af en stor fortælling om klosterets bygning og området. Også "Picnic" hytten i Klosterhaven var i spil med forslag om en "picnic"-klosterkurv baseret på gamle opskrifter og bæredygtigt materiale.

Andre forslag var bl.a. en fortælling om Daniaområdet og dets håndværkertraditioner, synliggørelse af fortællingen om Munkholmanlægget og sørerne, som bl.a. i sin tid leverede energi til klostermøllen på Egepladsen. Ruteangivelser i byen også til Frydensbjergstien, Vesterskoven og Hohøj-turen. Som wayfindingssymbol blev foreslæbt en rose, messing eller farvede sten i fliserne/brostenene.

BYENS HISTORIE & NATUR

Vi er omgivet af skov og villabakker med meget grøn beplantning, men mange synes, der er for lidt grønt i selve byen. Gruppen kom med flere forslag bl.a.:

Etablere træer og vandløb fra havn til Egepladsen bl.a. som Leif Høghs forslag. En beplantet sti langs fjorden forbi campingpladsen. Genplantning af træer, som er kørt ned ved trafikchikanerne.

Sikring/fredning af eksisterende historiske/væsentlige træer i byen gennem tillæg til den bevarende lokalplan. Bænke langs stien ud af fjorden og mere opmærksomhed på Stenarmen som et vandrested. Endelig at der ikke må ryddes træer/skov i forbindelse med byudvikling.

MARIAGER – GRØN BY

Målrettet fokus på skolen som et værested for børn & unge, der kan bringe skole og fridt sammen og tilbyde et sammenhængende børneliv fra børnehave-skole-SFO etc. Også en skole, der er mere integreret i byen – måske som 1 skole tre steder: Hallen, Skolen og Saltcenteret. Måske også med et kulturmødested for dem, der ikke er sportsinteresserede! Generelt skal den gode fortælling om Mariager Skole styrkes. Legende børn ses sjældent i bymidten og udfoldelsesmuligheder for børn og unge er begrænset. Den eneste offentlige legeplads tæt på bymidten er Naturlegepladsen ved Rosenhaven. Unge er et værdifuldt tilskud til vitaliseringen af en bys gader og pladser. Unge mennesker bruger generelt byen mere intensivt og holder byen aktiv – hvis der er tilbud!

MARIAGER BØRN- OG UNGEBY

Foto: Louise Rosenkilde Larsen, VisitMariagerfjord.

AKTIVITETER 2020

- ▶ Bryllupsbyen Mariager
 - ▶ Byens kunstaktører
 - ▶ Byudvikling - "Med byerne Forrest"
 - ▶ Børnelegeplads i midtbyen
 - ▶ Fortov fra Sødisbakke til indkørsel til Hohøj
 - ▶ Godtfolk i Mariager – projektet
 - ▶ Guidede ture/flere guider til byen og historien og Mariager Rosenhave
 - ▶ Guidekurser - udbygning af guidekorset
 - ▶ Koncerter og events i Rosenhaven
 - ▶ Mariager Museumsforening - samarbejde
 - ▶ Mobil tilgang til overblik/kort/ over byen inkl. skov/tur/sti-områderne, så man kan vælge fx historisk rute, fjordrute, skovrute, byrute, museum etc.
 - ▶ Opsætning af skilt til Maren Finds Dal
 - ▶ Pop-Up turistbibliotek ved Egekiosken
 - ▶ Rosenhaven - kontinuerlig pleje og arrangementer
 - ▶ Samarbejdsmuligheder med hollandske/tyske CittaSlow-byer
 - ▶ Sandstrand etableres
 - ▶ Støtte til Europa Folkemøde i Mariager
 - ▶ Trafik og skilte regulering i midtbyen
 - ▶ Ungeudveksling nordisk CittaSlow by
 - ▶ Visualisering af klosterhistorien set i historisk kontekst
 - ▶ Wayfinding inkl. App
- Forårets store projekt bliver byudviklingsplanerne for Mariager.

I **Cittaslowforeningens råd** sidder repræsentanter for borgere i Mariager samt for Mariager Handel, Mariager Turist, Byrådet i Mariagerfjord Kommune, Kultur & Fritid samt VisitMariagerfjord. Formand: Claus Pico Stæhr, borgerrep. Stæhr Grafisk. Næstformand: Mette Bay Velling, borgerrep. Roser & Brosten. Alice Lykke Nielsen-Kudsk, borgerrep, guide og fortæller. Mariager Handel: Elly Ranch, Mariager Boghandel. Mariager Turist: Casper Hestbech, Mariager Saltcenter. Udpeget af Mariagerfjord Byråd: Jane Grøn, byrådspolitiker. Erik Kirkegaard Mikkelsen, byrådspolitiker. Mikkel Skovsbo, marketing, VisitMariagerfjord. Jens Lykke, souschef hos Kultur og Fritid, Mariagerfjord Kommune. Suppleanter: Halfdan Schmidt, borgerrep, virksomhedsrådsmedlem. Karen Traberg Larsen, landskabsarkitekt. Kasserer: Torben Holmgren, revisor, K/M Revision. Revisor: Anne Marie Greve. Revisor: Svend Kægaard.

Kontakt: 23 25 16 83 / 29 43 78 63. staehr@staehrgrafisk.dk / roserogbrosten@gmail.com
www.cittaslow-mariager.dk. www.facebook.com/cittaslowmariager

Cittaslow rådet samarbejder med en række frivillige om bl.a. trafik og byplaner, og derudover er der ca. 35 frivillige i Rosenhaven. Rådets medlemmer deltager i andre foreninger bl.a. Birgittaforeningen, By & Land Mariagerfjord, Guidekorset, Museumsforeningen, Fonden til Bevarelse af gamle Bygninger i Mariager, Havnens Venner, Kulturelt Samråd, Rytmus, Mariagerfortællerne, Mariager Museumsforening m.fl. Repræsentanter fra rådet deltar også i Netværk Mariager. **Vi har altid brug for flere frivillige, der vil bidrage til arbejdet!**

Årsmedlemsskab sker ved indbetaling af kr. 100 til Sparekassen Vendsyssel reg. nr. 7230. Kontonr. 2486534. **HUSK!** at skrive dit navn i "Tekst til beløbsmodtager". Alternativt kan der tegnes medlemsskab på Mariager Turistkontor. Med et medlemsskab støtter du Cittaslow's arbejde og får stemmeret på årsmødet. Medlemsskabet er personligt. En husstand kan således tegne flere medlemsskaber.

Cittaslow Mariager er en del af det voksende Cittaslow International netværk med mere end 260 byer over hele verden, der arbejder efter samme formål mhp. bæredygtig byudvikling.